

## **Dar Kapı ve Özgürlük**

**“Dar kapıdan giriniz. Çünkü yıkıma götüren kapı geniş ve yol enlidir; bu yoldan gidenler çoktur. Kurtuluşa götüren kapı ise dardır ve yol sıkışıktır; onu bulanlar azdır.” (Matta 7: 13-14)**

Gerçek özgürlük, özgür iradeye dayalı bir ahlâk, erdem ve sorumluluk bilincini içerir. Özgürlük başıboşluk değil; bilakis insanın hem kendisine hem de yaşama karşı bilinçli bir sadakat ve derin bir sorumlulukla var olmasıdır. Bu sorumluluk, yalnızca bireyin kendisine değil, başkalarına da fayda sağlayan eylemleri kapsar. Dolayısıyla gerçek özgürlük; insanın kendi iç sesini duyacak kadar dinginleşmesi, kendi karanlığıyla yüzleşecek kadar cesur olması ve seçimlerinin sonuçlarını seve seve üstlenebilecek kadar olgunlaşmasıdır.

Süryani kültürüne göre insan, Tanrı’dan aldığı kutsal nefesi -yani özünü- unuttuğunda dünyaya aşırı bağlanır; içindeki ışık sönükleşir, ruhun sesi kısılır. Ruhla beden arasındaki denge bozulur. Ruh zayıfladıkça beden ağırlaşır; arzular, tutkular ve doyumsuz istekler büyüyerek insanı esir alır.

Böylece insan kendini bir kapının eşiğinde bulur: **Hakikatin Kapısı.**

Dar olan bu kapı, İsa Mesih’in öğüdüyle, dünyevi bağlardan arınarak kurtuluşa ermenin anlamını taşır. Bu kapı geniş değildir, süslü değildir; bilakis dardır, yalındır. Çünkü dünyaya ne kadar bilinçsizce bağlanırsa, ne kadar kibir yapılsa, insan o kadar ağırlaşır ve o kapıdan geçemez.

İşte bu dar kapı, kirli katmanlardan arınarak yürünecek bir kapıdır. Her perdeden, her maskeden, fazla yükten, kör beklentiden sıyrılma kapısıdır. Ve gerçek özgürlük, işte o kapıdan geçebilme cesaretini bulabilenlerindir.

**Peki Nedendir Bunca Zorlanma?**

Çünkü çağımız insanı, mana ile madde arasındaki ince ve yaşamsal dengeyi kaybetti. Bedenin arzuları kabardı; ruhun sesi kısıldı, etkisi kırıldı. İnsan, bedenın gıdasını bulmayı, sofralarını donatmayı, fazlasını biriktirmeyi öğrendi; fakat ruhu aç bıraktı, iç dünyasını susuz bıraktı.

Oysa Mesih şöyle der: **“İnsanoğlu yalnız ekmekle yaşamaz, Tanrı’nın ağzından çıkan her sözle yaşar.”** (Matta 4: 4)

Bu söz, insanın yalnızca maddi ekmekle ayakta duramayacağını hatırlatır. Ekmek bedeni besler; fakat ruhu doyuran Tanrı’nın ağzından çıkan söz, yani her türlü ilahi iyilik, hikmet, hakikat ve sevgidir. Bu söz; dua olur, ilahi olur, şefkatli bir davranış, bir teselli, bir kültürel uğraş veya sanatsal bir dokunuş olur. İçimizdeki ışığı diri tutan her iyi nefes, her iyilik, Tanrı’nın bize üflediği kelimedir.

Ne zaman ki gözümüz hep dışarıya bakar, iç âlem susar. Dış dünyayı süsleriz, iç dünyayı düzensiz bırakırız, iç bahçemizi ihmal ederiz. Böyle olunca gönüldeki kapı daralır, geçit kapanır; insanın yükü ağırlaşır, ruhunu taşımakta zorlanır.

Bugün insanın asıl zorluğu budur: Beden doyar ama ruh açtır. Sofralar doludur ama gönüller boştur. İnsanın gerçek gıdası yalnızca bu dünyanın nimetleri değil, Tanrı’nın her an içimize üflediği iyilik, hikmet ve sevgidir. İnsan bu nimetleri hatırlayıp hayata aktardığında, onları çoğalttığında kapı aralanır; unutursa daralır.

### **Dar Kapıdan Geçmenin Sırrı**

Dar Kapıdan geçmek, insanın kendi hayatını, olduğu haliyle kabul etmesiyle başlar. Süryani hikmetine göre hayat Tanrı’dan gelen bir armağandır. Kiminin yolu kolaydır, kiminin yolu çetindir. Kimi sağlıklı bir aileye doğar, kimi yoksulluğa. Kimi yalnızlığı taşır, kimi sorumluluğun yükünü. Ama hepsi birer öğretmendir; insana iç dengesini, özünü ve sabrı hatırlatır.

Hayat zorlaştığında insan bir nefeslik sığınak arar: Bir dua, bir dost sofrası, bir manastır avlusu, bir ilahi, bir bilge söz, bir samimi sohbet...

Tüm bunlar insanın ruhunu besler, bedenın yükünü hafifletir, iç dengeyi onarır.

### **Ruh-Beden Dengesini Korumak**

Süryani bilgeliğı şöyle der: Ruh beslenmezse beden coşar; beden coşunca ruhun ışığı kararır. Dengeyi korumak, nefsin aşırı isteklerini törpülemek ve ruhu beslemekle mümkündür. Eskiler “**Deveyi iğne deliğinden geçirmek**” derdi; zira nefis o dar geçitten geçmedikçe ruh parlamaz. İnsan hep bir tane daha der; fazlasını arzuladıkça zincirlenir.

Dar Kapıdan geçmek, fazlalıklardan kurtulmak, beklentileri sadeleştirmektir. Eşten, aileden, çocuktan ya da insanlardan daha fazla istemek kapıyı daraltır. Her insan kendi kadar insandır; fazlasına zorlamak kapıyı kapatmaktır.

### **Otokontrol ve Özdenetimin Gücü**

Süryani kültüründe iç dengeyi korumanın yolu otokontrol ve özdenetimden geçer. İnsan iç sesini dinleyecek; bir sözü söylemeden önce tartacak, bir adımı atmadan önce soluklanacak. Bir alışverişin eşiğinde kendine soracak: *Gerçekten buna ihtiyacım var mı? Ruhumu besler mi, yoksa sadece bedene yük mü?*

Otokontrol, neyi arzuladığını bilmektir. Özdenetim, gereksiz arzulara karşı çıkmak, direnmektir. Bu ikisi olmadan ruh canlı kalamaz; bedenın bitmeyen iştahı insanı sürükler, denge bozulur, kapı kapanır.

### **Kurban Rolünden Çıkmak**

Kurban rolüne sığınmak, insanın iç sesini köreltir. Hep bir suçlu aranır: Hayat, insanlar, hatta Tanrı... Oysa Tanrı'nın soluğı insandadır. İnsan kendi içindeki gücü başkasına devrettiğinde ışığı söner, ruhu susar. Gerçek özgürlük dış koşullardan değil, içeriden gelir. Tanrı'nın insana üflediğı nefesi her an hatırlamak, insanın sınırlarını hapisane değil, olgunluk vesilesi saymak demektir.

## Hayatla Barışmak

Dar Kapıdan geçmek, hayata küsmeden, şikâyet dilini azaltarak yürümekle mümkündür. Eski Süryani köylerinde, manastırlarda insanlar azla yetinirdi. Çünkü çokluk ve bağlılık ruha daima yük olur. Hayat değişir; fakat ruhun kalıcı anlamları değişmezdir. Bakışımız değişince ruh kuvvetlenir, beden hafifler, kapı açılır.

Dar Kapıdan geçmek, arzuların ağırlığını fark etmektir. Bugün bir ev, yarın bir araba, sonra bir unvan... Bunlar insana güç verir sanılır. Oysa istek büyüdükçe insan zayıflar. Gerçek kuvvet dışta değil, içtedir.

## İçsel Özgürlük

Ninovalı Mor İshak (7. yüzyıl) şöyle der: **“İçte özgür olmayan, dışta asla özgür olamaz.”** Gerçek özgürlük, istek zincirlerini kırmakla başlar. Ruh sorumlulukla beslenir, nefis dizginlenir. Ruh güçlenince beden itaat eder. İnsan dünyada yaşar ama dünyadan olmaz. Ölmeden önce ölmek budur: Nefsi bir kabuk gibi sıyırmak, özü ışıkla diri bırakmak. Böyle bir insan, kökü ruhun derinliklerine uzanan ulu bir ağaç gibi olur. Dallarıyla ve gölgesiyle herkese serinlik verir.

Hayatın akışı içinde ruhla bedenin dengesini koruyan, nefsini terbiye eden, iç ışığını diri tutan insan ancak *dar kapıdan* geçer. Geçtikçe hafifler, hafifledikçe özgürleşir.

Böylece hakiki insan, insan-ı kâmil, yani olgun ve bilge insan doğmuş olur.

## Yusuf Beğtaş